

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. д-р Георги Т. Томов, д.м.

Департамент „Здравеопазване и социална работа“, Нов Български Университет, София

Назначен със заповед № Р-109-537/07.08.2025 г. за член на научно жури по процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 7.2. *Дентална медицина в докторска програма „Терапевтична стоматология“*

Автор: ВЕЛИСЛАВА ДЕЯНОВА СЛАВОВА

Форма на докторантурата: редовна форма на обучение

Катедра: Пародонтология и дентална имплантология, ФДМ при МУ - Варна

Тема: ПАТОЛОГИЯ НА КОРОНАРНИТЕ АРТЕРИИ ПРИ ПАЦИЕНТИ С ПЕРИИМПЛАНТИТ

Научен ръководител: Проф. д-р Стефан Василев Пеев, д.м.н.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Прегледът на документите показва, че процедурата по отчисляването на докторанта и процедурата по обявяване на защитата са спазени, документите са подготвени съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински Университет – Варна.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-Р ВЕЛИСЛАВА ДЕЯНОВА СЛАВОВА се дипломира през 2019 г. във Факултета по дентална медицина към Медицински Университет „Проф.д-р Параскев Стоянов“ – Варна, придобивайки магистърска степен „Лекар по дентална медицина“. Към датата на конкурса работи като асистент в катедра „Пародонтология и дентална имплантология“ към ФДМ при МУ - Варна“, където ръководи занятия по дисциплината пародонтология и дентална имплантология. През 2020 г. е зачислена в редовна докторантура на тема „Патология на коронарните артерии при пациенти с периимплантит“. Притежава специалност по дентална имплантология от 2024 г. Във връзка с дисертационния труд кандидатката е публикувала **3 пълнотекстови статии**.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Периимплантитът спада към късните биологични усложнения на имплантологичното лечение. По същество той представлява плакиндуциран възпалителен процес в периимплантните тъкани, съпроводен с костна резорбция. Наличието на възпалително огнище и ретентивен обект (имплантатна повърхност), създаващ условия за персистиране на бактериален биофилм, са предпоставка за възникване на дистантни неблагоприятни системни ефекти вкл. и кардио-васкуларна патология (КВП). Тя може да се провокира вследствие на директно навлизане на патогенни микроорганизми и/или при отделяне на проинфламаторни цитокини от периимплантното възпалително огнище в кръвообращението. PCR анализите на атеросклеротични плаки подкрепят и двата механизма.

Въпреки това все още не е доказано категорично, че връзката между периимплантита и КВП е причинно-следствена. Като се има предвид обаче широкото навлизане на имплантологичното лечение на пациенти в зряла възраст, всеки подход който може да намали риска от отключване и прогресия на КВП, в частност патология на коронарните артерии, трябва да бъде взет под внимание. Ето защо считам, че избраната тематика е актуална, а така формулираната цел и задачи за нейното постигане, са целесъобразни.

4. Познаване на проблема

Литературният обзор към дисертацията е развит в обем от 20 страници и се опира на 179 литературни източници, от които 1 на кирилица и 178 на латиница. В него дисертантката прави последователно кратък преглед по темата, който включва разглеждане на етиологията и патогенезата на периимплантита, сравнение между периимплантната и пародонтална инфекции, рискови и модифициращи фактори на периимплантита, както и микробиологични комплекси от лилавия и червения комплекс по Socransky (*Aggregatibacter actinomycetemcomitans*, *Porphyromonas gingivalis*, *Tannerella forsythia* и *Treponema denticola*). Литературният обзор завършва с разглеждане на предполагаемата връзка между патологията на коронарните артерии (конкретно атеросклероза асоциирана с периимплантна инфекция) и предполагаемите механизми, асоцииращи периимплантита с КВП.

5. Методика на изследването

Целта е формулирана като работна хипотеза, която предполага роля на пародонталните патогени в етиологията на коронарната стеноза при пациенти с поставени дентални импланти. Четирите задачи са логично подбрани и добре описани. За решаването им е използван достатъчен по обем клиничен материал. Той включва 37 имплантологични пациента (група 1) и 51 пародонтални пациента (група 2), всички от мъжки пол, хоспитализирани във Втора клиника по кардиология към Университетска многопрофилна болница за активно лечение „Св. Марина“ в гр. Варна. В първата задача се анализира здравословният статус на пациента и състоянието на периимплантните тъкани, заедно с проведената селективна коронарна ангиография. Втората задача проучва връзката между наличието (доказано чрез real time PCR) на *Porphyromonas gingivalis*, *Aggregatibacter Actinomycetemcomitans* и *Treponema denticola* и периимплантното възпаление. В третата задача се търси корелация между периимплантната инфекция и Syntax Score индекса. В четвъртата задача са проучени разликите между степента на патология на коронарните артерии при пациенти с периимплантит и пациенти с пародонтит. Обработката и анализът на данните са извършени със статистически пакет IBM SPSS версия 25.0 (Chicago, IL, USA) и Jamovi Statistical Software, а за графичен анализ – MS Office Excel 2013.

Методите и схемата на провеждане на проучванията са изчерпателно описани. Правилно са подбрани използваните статистически методи, което е предпоставка за достоверността на направените изводи.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационния труд съдържа 121 страници и е онагледен с 60 таблици, 10 фигури и 7 приложения. Библиографията се състои от 179 литературни източници, от които 1 на кирилица и 178 на латиница.

Дисертацията започва с литературен обзор по проблема. Обзорът завършва с кратко изложение на предполагаемите механизми, асоцииращи периимпланта с КВП, което кореспондира с работната хипотеза (цел) на изследването. След формулиране на целта и четирите задачи, дисертантката излага последователно материалите и методите, използвани в дисертационния труд. Резултатите от клиничните, параклинични и статистически изследвания, получени при изпълнение на задачите са коректно описани и придружени от добре структурирани таблици, фигури и приложения. Въз основа на получените резултати от поставените четири задачи и направените изводи, може да се твърди, че дисертационният труд дава нови и значими доказателства в подкрепа на хипотезата за съществуването на връзка между наличието на периимплант и засягането на коронарните артерии, което води до повишен риск от инфаркт на миокарда.

Считам, че получените при разработката на дисертацията резултати допълват съществуващите знания по този проблем и дават насоки за бъдещи разработки в тази посока (особено интересно е заключението за връзката между периимпланта и началното бъбречно заболяване). Обсъждането на резултатите и направената съпоставка между данните от собствените изследвания и намерените аналогични резултати в литературните източници, са логични и обосновани. Направените изводи са достоверни и отразяват в голяма степен приносите на разработения труд.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Формулирани са дванадесет приноси в различни категории, които отчасти приемам. От оригиналните приноси за най-съществен считам изследваната корелацията между вид микроорганизми, изолирани от периимплантните тъкани, и SYNTAX – score I. Принос №3 от „Оригиналните приноси“ следва да се прецизира.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертационния си труд д-р В. Славова е публикувала три пълнотекстови статии. Тъй като публикациите са направени в периода 2024-2025 г., няма данни те да са цитирани и тепърва ще се преценява тяхното въздействие.

9. Лично участие на докторанта

Личното участие на докторанта в работата, получени резултати и формулираните приноси са без съмнение.

10. Автореферат

Представеният автореферат отразява в синтезиран вид структурата и съдържанието на дисертационната разработка.

11. Критични забележки и препоръки

Установеният от дисертантката ранен стадий на бъбречно заболяване и в двете групи пациенти (с периимплантит и с пародонтит) не е коректно отразен в Принос №3 от „Оригинални приноси“, където бъбречното заболяване е асоциирано само с периимплантита. Допълнително, не са анализирани възможните патогенетични механизми на това бъбречно заболяване, което при пациенти с артериална хипертония (каквито са и пациентите в настоящето изследване), е малко вероятно да се дължи на пародонтална/периимплантна инфекция.

12. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Смятам, че д-р В. Славова може и трябва да продължи своите бъдещи изследвания по тази тема. Важно е също така да продължи организирането на информационни кампании, които да поддържат интереса на специалистите по дентална медицина към тази тематика и повече колеги да бъдат информирани за нуждата от интегрирана кардио-дентална грижа при пациенти с повишен възпалителен и съдов риск. Това може да бъде под формата на лекция към програмата за продължаващо обучение на ФДМ - Варна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд е довел до постигането на **научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ - Варна. Представените материали и дисертационни резултати **напълно съответстват** на специфичните изисквания на МУ – Варна.

Дисертационният труд показва, че докторантката ВЕЛИСЛАВА ДЕЯНОВА СЛАВОВА притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, като демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на ВЕЛИСЛАВА ДЕЯНОВА СЛАВОВА в докторска програма „Терапевтична стоматология“.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

07. 09. 2025 г.

Рецензент:
Проф. д-р Георги Т. Томов, д.м.